

1. maj 2009

Arbejdsløsheden bider sig fast inden for alle a-kasser

Den økonomiske krise har for alvor ramt det danske arbejdsmarked, og arbejdsløsheden stiger med raket fart. Samtidig afspejler arbejdsløshedsstigningen på a-kasser, hvordan den økonomiske krise indtil nu er forløbet. A-kasserne der især er tilknyttet byggeriet og industrien er hårdt ramt, mens a-kasserne, der især er tilknyttet det offentlige er mindre eller slet ikke er ramt. Mønstrer med at højtuddannede er ramt mindre end ufaglærte og personer med lavere kvalifikationer ses også i tallene, om end de højt uddannede ligeledes oplever stigende arbejdsløshed. Samtidig er arbejdsløsheden i a-kasser, der ikke er direkte tilknyttet byggeri og industri accelereret voldsomt inden for de seneste måneder.

Arbejdsløsheden i Danmark bundede i juni 2008 med 46.700 arbejdsløse. Frem til og med marts 2009 er den sæsonkorrigerede arbejdsløshed steget ca. 35.500 til godt 81.000 fuldtidspersoner. Samtidig viser prognoserne for arbejdsmarkedet, at vi kun har set starten af en voldsom stigning i ledigheden.

AE frygter på baggrund af de seneste økonomiske nøgletal, at vi allerede ved udgangen af 2009 står med 130.000 arbejdsløse. Samtidig er der risiko for, at arbejdsløsheden ved udgangen af 2010 vil være fordoblet sammenholdt med i dag.

Arbejdsløsheden stiger i alle a-kasser

Den stigende arbejdsløshed har ramt bredt på det danske arbejdsmarked. Det fremgår af tabel 1 med AEs opgørelse af den sæsonkorrigerede arbejdsløshed fordelt på a-kasser.¹

Som det fremgår af tabellen, har alle a-kasser på nær Lærere haft stigende arbejdsløshed siden juni sidste år. A-kasserne for Magistre, Børne- og Ungdomspædagoger og Socialpædagoger har oplevet relativt beskedne stigninger. Sammen med lærerne er det a-kasser, hvis medlemmer i høj grad arbejder i den offentlige sektor, som ikke er påvirket af den økonomiske krise.

Tabel 1. Arbejdsløshed på a-kasser, sæsonkorrigeret og sorteret

¹ Der er i analysen ikke taget højde for aktiverede arbejdsløse, da Danmarks Statistik ikke offentliggør detaljerede tal på dette område. Tog vi højde for aktiveringen vil de procentvise stigninger i antallet af arbejdsløse generelt blive mindre, men det vil ikke ændre det overordnede billede af udviklingen.

	Niveau, marts 2009		Ændring juni 08-marts 09	
	Fuldtids- personer	Pct. af ar- bejdsstyrken	Fuldtids- personer	Stigning i Pct.
Faglig Fælles a-kasse (3F)	19.440	7,5	9.990	105,7
Kristelig a-kasse	7.600	4,5	3.980	109,9
Metalarbejdere	4.040	4,7	3.110	331,4
Træ-Industri-Byg (TIB)	3.950	9,5	3.050	341,9
Handels- og Kontorfunk- tionærer (HK)	6.460	2,8	1.740	36,8
Danske Lønmodtagere (DLA)	2.510	4,0	1.540	159,2
Selvstændige Erhvervs- drivende (ASE)	3.030	2,2	1.350	80,3
Byggefagenes a-kasse	1.190	7,4	880	277,9
Funktionærer og Tjene- stemænd (FTF-A)	2.480	2,0	780	46,2
Ledere	1.290	1,6	650	102,3
Teknikere	1.180	4,5	550	88,5
Nærings- og Nydelses- middelarbejdere (NNF)	1.040	4,6	510	95,0
Akademikere (AAK)	1.890	2,5	500	36,0
Ingeniører (IAK)	1.170	1,8	500	74,2
Fag og Arbejde (FOA)	2.330	1,4	420	22,2
El-faget	480	2,2	410	544,7
Økonomer (CA)	910	2,9	390	76,4
Business	740	2,9	370	101,9
Frie Funktionærer (FFA)	490	2,2	280	127,9
Selvstændige (DANA)	710	2,0	220	46,6
Funktionærer og Service- fag	510	2,8	210	71,4
Stats- og Teleansatte (STA)	450	1,6	150	50,6
Journalistik, Kommunika- tion og Sprog	880	4,5	130	17,4
IT-faget og Merkonomer (PROSA)	300	2,4	110	57,9
Danske Sundhedsorgani- sationer (DSA)	380	0,5	90	32,7
Magistre (MA)	2.010	4,0	90	4,6
Børne- og Ungdomspæ- dagoger (BUPL-A)	810	1,4	70	9,9
Socialpædagoger (SLA)	460	1,4	50	12,4
Lærere (DLF-A)	710	1,0	-120	-14,2

Anm.: De foreløbige data (seneste 6 måneder) er korrigeret iht. forskellen mellem foreløbige og endelige data i måneden året før.

Kilde: AErådet på baggrund af Danmarks Statistik.

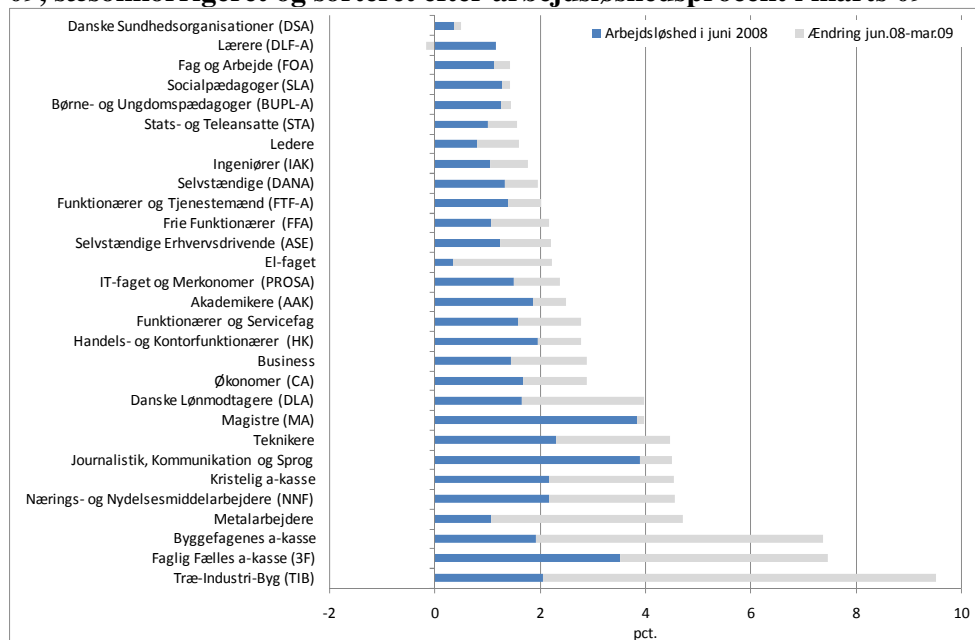
De største stigninger målt i antal arbejdsløse fra juni 2008 til marts 2009 findes for 3F med næsten 10.000 flere arbejdsløse, for Kristelig a-kasse med

4.000 flere arbejdsløse, Metalarbejdere og Træ-Industri-Byg med ca. 3.000 flere arbejdsløse.

Måler man arbejdsløshedsudviklingen i forhold til, hvor mange arbejdsløse der i forvejen var i a-kasserne i juni måned sidste år, findes de største stigninger inden for El-faget, Træ-Industri-Byg (TIB), Metalarbejdere og Byggefagernes a-kasse. Her ligger antallet af arbejdsløse mellem 2 og 5 gange så højt i marts 2009 som i juni 2008. Hertil skal det dog bemærkes, at der næsten ingen arbejdsløse var inden for EL-faget i juni sidste år.

Det kan være formålstjenstligt at betragte arbejdsløshedsprocenterne målt som antallet af registrerede arbejdsløse i forhold til antallet af a-kassemlemmer. Figur 1 viser arbejdsløshedsprocenten i juni 2008 og ændringen fra juni 2008 til marts 2009, således at summen af de to søjler svarer til arbejdsløshedsprocenten i marts 2009.

Figur 1. Arbejdsløshedsprocent i juni 2008 og ændring fra juni 08 til marts 09, sæsonkorrigeret og sorteret efter arbejdsløshedsprocent i marts 09

Anm.: De foreløbige data er korrigeret iht. forskellen mellem foreløbige og endelige data i måneden året før.

Kilde: AErådet på baggrund af Danmarks Statistik.

De største stigninger i arbejdsløshedsprocenten findes for Træ-Industri-Byg (7,5 pct.enheder) og Byggefagene (5,5 pct.enheder). Der har også været store stigninger i arbejdsløshedsprocenten inden for 3F (4 pct.enheder) og Metalarbejdere (3,5 pct.enheder). At disse a-kasser er så hårdt ramt afspej-

ler, at den økonomiske nedtur i første omgang er gået hårdt ud over bygge- og anlægssektoren og industrien.

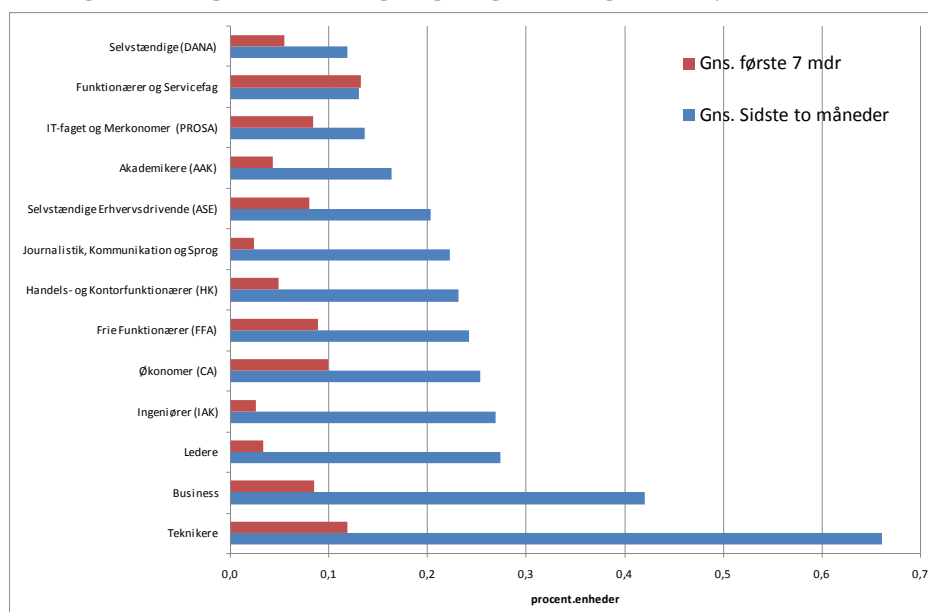
Samlet har Træ-Industri-Byg (TIB) nu den højeste ledighedsprocent på 9½ pct., 3F har den næsthøjeste med 7½ pct., mens vi på tredjepladsen har byggefagernes a-kasse med 7,4 pct.

I bunden med de laveste arbejdsløshedsprocenter finder vi a-kasser, der i høj grad er knyttet op på den offentlige sektor. Danske Sundhedsorganisationer har en arbejdsløshedsprocent på 0,5 pct., Lærere har en arbejdsløshed på 1,0 pct., Socialpædagoger, Børne- og Ungdomspædagoger, FOA, samt Stats- og Teleansatte (STA) har en ledighed omkring 1½ pct. Det viser figur 4.

Arbejdsløsheden spreder sig uden for byggeri og industri

Ledighedstallene over de sidste måneder viser, at arbejdsløsheden spreder sig på det private arbejdsmarked. Figur 2 viser den gennemsnitlige stigning i arbejdsløshedsprocenten for en række af de a-kasser, der ikke er knyttet snævert op på industri, byggeri og offentlig sektor. Som det fremgår, er arbejdsløsheden for stort set alle disse a-kasser accelereret de sidste to måneder sammenlignet med tidligere.

Figur 2. Gennemsnitlig arbejdsløshedsstigning de sidste to måneder sammenlignet med gennemsnitlig stigning de foregående syv måneder

Kilde: AErådet pba. Danmarks Statistik.

Som figur 1 viser, har selv A-kasserne for de højtuddannede fx ingeniører og akademikere, oplevet stigende arbejdsløshed siden juni sidste år, om end stigningerne har ligget i den lavere ende af skalaen. For ingeniørerne er det især de seneste måneder gået opad med en stigning i arbejdsløshedsprocenten. Det viser figur 2.

Behovet for nye initiativer ikke mindsket

Alt peger på, at vi står midt i den værste vækstkrise siden 2.verdenskrig. De historisk dårlige vækstudsigter vil sammen med en historisk dårlig produktivitetssituation afspejle sig i en markant nedgang på arbejdsmarkedet i år og de kommende år. Det ændrer regeringens "Forårspakke 2.0" desværre ikke meget ved. Forårspakken 2.0 redder isoleret set kun 5.000-6.000 personer fra arbejdsløshed i år. Det svarer til, hvad ledigheden stiger på en typisk måned i 2009.

Det er afgørende at undgå, at vækstkrisen forplanter sig til en stor krise på arbejdsmarkedet. Problemet ved stærkt stigende arbejdsløshed er for det første, at det kan sætte gang i en negativ økonomisk spiral, hvor husholdningerne bliver endnu mere forsigtige med at bruge penge. For det andet kan det sætte sig negativt i strukturerne på arbejdsmarkedet og dermed i økonomiens vækstpotentiale på sigt.

AE mener derfor fortsat, at der er et stort behov for nye initiativer, der kan modvirke, at krisen udvikler sig til en stor arbejdsmarkedskrise. Offentlige investeringer, eller tiltag der har virkning som offentlige investeringer, er stadig at foretrække, fordi vi der har den mest sikre effekt på den økonomiske udvikling. Samtidig udestår der en masse offentlige investeringer som følge af de senere års efterslæb, og de planer der ligger ud i fremtiden. Energirenovering af den offentlige sektors bygninger vil også være en oplagt investering at tage fat på.

Samtidig skal det bemærkes at det ikke kun er bygge- og anlægssektoren, der får gavn af offentlige investeringer. Lidt under 50 pct. af beskæftigelseseffekten ligger således i de private serviceerhverv, lige som der ligger en mindre del i industrien.

Samtidig ligger der en stor udfordring i at få opkvalificeret arbejdsstyrken til de uddannelseskrav, der stilles på fremtidens arbejdsmarked. Her har den aktive arbejdsmarkedspolitik også en vigtig rolle at spille. Vi anbefaler derfor også, at nye initiativer, der styrker arbejdsstyrkens fremtidige uddannelsesniveau. Det kunne f.eks. være en øget indsats med opkvalificering via voksen- og efteruddannelse samt initiativer rettet mod de mange unge, der falder fra ungdomsuddannelserne.